

Miljøverndepartementet

Helhetlig forvaltningsplan for Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten - høringsuttalelse fra Værøy kommune

Værøy kommunestyre behandlet sak om helhetlig forvaltningsplan for Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten i møte 21.09.10. Kommunestyret vedtok følgende høringsuttalelse med 7 mot 6 stemmer:

Høringsuttalelsen omfatter både Værøy kommunes vurderinger i forhold til rapporten "Det faglige grunnlaget for forvaltningsplanen", "Petroleumsressurser i havområdene utenfor Lofoten, Vesterålen og Senja", "Regional ringvirkningsanalyse i forbindelse med oppdatering av helhetlig forvaltningsplan Barentshavet – Lofoten" og presentasjoner under høringskonferansen 8. juni 2010. Høringsuttalelsen gir også innspill til arbeidet med Stortingsmeldingen om forvaltningsplanen og benytter prosess og materiale fra prosjektet LoVe 2025 (fase to) som en del av sitt bakgrunnsmateriale. Regional innflytelse og innspill fra kommunene. Både det forhold at marine og næringsmessige ressurser er så sterkt konsentrert som utenfor Lofoten og Vesterålen og det forhold at ressursene er så nær mange lokalsamfunn og sterkt integrert i regionalt næringsliv og samfunnsliv tilsier en særlig aktpågivenhet for lokal og regional medinnflytelse, ringvirkninger og miljørisiko.

I denne sammenheng beklager Værøy kommune at høringsfristen er så vidt kort og at den dels sammenfaller med ordinær ferieavvikling. Det er også naturlig at innspill fra kommunestyret i regionen som ønsker å engasjere seg blir tatt med som underlag for det videre arbeid med forvaltningsplanen/stortingsmeldingen selv om møteplaner og arbeidsprosesser gjør at dette skjer etter de oppsatte tidsfrister.

Det faglige grunnlaget – nytt kunnskapstilfang

Etter Værøy kommunes vurdering er det gjort et godt og grundig utredningsarbeid av faglig forum med samarbeidspartnere og det faglige grunnlaget for forvaltning av områdene fra Lofoten til Barentshavet er betydelig styrket. Rapporten illustrer i tråd med tidligere beskrivelser Lofotens og Vesterålens betydning som et nøkkelområde for marine ressurser, i nasjonal og internasjonal sammenheng. Rapportene fra Oljedirektoratet om "Petroleumsressurser i havområdene utenfor Lofoten, Vesterålen og Senja" gir etter rådets vurdering også et oversiktlig anslag over petroleumsressursene i området.

Med den sterke avgrensningen til naturvitenskapelige og tekniske problemstillinger som rapporteringen fra faglig forum innebærer er det pekt på at effektene av forhold som planen vil beskrive og beslutninger som kan være aktuelle kan bli så stor for næringsliv og samfunnsliv generelt at det vil være meget vesentlig å gå videre med oppfølgende analyser og kartlegging av økonomiske og samfunnsmessige forhold.

Rapporten som er utført av Asplan viak og Nordlandsforskning for Olje- og energidepartementet om ringvirkninger kan være et utgangspunkt for vurderinger, men bør følges opp med mer spesifikke beskrivelser som også kan tydeliggjøre ringvirkninger for de berørte

regionene på en bedre måte. Dette arbeidet bør derfor følges opp og kunne tjene som en mulig anvisning for statlige myndigheter med innsats for å styre tilretteleggingen av ringvirkninger ved eventuell petroleumsinnsats i Lofoten og Vesterålen.

Oljekatastrofen i Mexicogulften tilsier skjerpet oppmerksomhet og innhenting av ytterligere kunnskap om risikoen for slike uhell, konsekvenser av slike uhell og hvordan de kan forhindres og evt. skader kan begrenses. Momenter fra debatt og innspill om "utslippsscenariene" i rapporten fra faglig forum tilsier også i denne sammenheng at det utarbeides nye scenarier for oljekatastrofer som både har en større geografisk utstrekning og som omfatter tidevannsstrømmer og strandområder i Lofoten og Vesterålen. Anvendbarheten til hjelpemidler innen oljevernberedskap er også dratt i tvil. På dette felt må det videreføres en betydelig FOU-innsats og bringes fram pålitelig dokumentasjon.

Fase to i prosjektet LoVe 2025

Ut fra den omfattende betydning petroleumsaktivitet og andre spørsmål som inngår i Helhetlig forvaltningsplan har for regionene har Lofoten og Vesterålen i samarbeid med Nordland fylkeskommune etablert et prosjektsamarbeid for å få frem aktuell bakgrunnsinformasjon og for å kunne samarbeide om viktige utfordringer. Første fase ble gjennomført i 2006. Andre fase pågår nå og har både forsøkt å supplere med frambringelse av relevant bakgrunnsinformasjon, informasjonsformidling og involvering og formidling av viktige innspill til sentrale myndigheter.

Lofotrådet vedlegger rapporten fra prosjektet som et innspill til departementenes arbeid og vil særlig framheve de distriktpolitiske utfordringer som beskrives, der sterk befolkningsnedgang, skjev alderssammensetning og begrensninger i basisnæringene preger bildet. Prosjektets styringsgruppe gir følgende anbefalinger som Værøy kommune slutter seg til:

Arbeid mot sentrale myndigheter og oljeselskap:

- Kreve konsekvensutredning i henhold til petroleumsloven på Nordland VI og VII, samt Troms II.
- Utvikle en felles strategi for LoVe der målet er enighet om hvilke betingelser LoVe skal stille for en utnyttelse av evt. petroleumsressurser utenfor LoVe.
- Utvikle konkrete og realistiske krav til ringvirkninger både i lete- og utvinningsfaser ovenfor staten og petroleumsindustrien.
- Kreve at regionale ringvirkninger skal være et myndighetskrav.
- Konsekvensutrede Lofoten som verdensarvområde.
- Utvikle en samfunnskontrakt mellom regionen og storsamfunnet.
- Etablering av et beredskapssenter i regionen.
- Regionrådene i LoVe og Nordland fylkeskommune ber om dialog med regjeringen om prosjektets anbefalinger.

Regionale satsinger

- Utrede et beredskapssenter for miljø, areal, oljevern, maritim beredskap, teknologiutvikling mv i LoVe.
- Etablering av målrettede tiltak mot familier med barn i forskolealder og i ungdomsskolen, da det er disse familiene som har størst sjanse for å flytte.
- Insentiver til bedrifter som ansette ungdom med høy formalkompetanse, da dette på sikt vil bidra til å øke det generelle kompetansenivået i næringslivet og bidra til innovasjon.
- Næringslivet i LoVe er i dag kapitalsvakt og lønnsomheten er lav. På bakgrunn av dette bør det etableres et eget investeringselskap med basis i regionen. Dette investeringselskapet bør særlig bygge kompetanse innen energi, reiseliv, sjømat og landbruksprodukter.
- Kartlegge behov knyttet til infrastruktur med en eventuell petroleumsaktivitet i regionen.
- Utrede hvilke kompetansetiltak som må etableres i regionen dersom en åpner for petroleumsaktivitet i regionen.
- Få felles forståelse av fordeling av eiendomsskatt.
- Analysere flytte- og pendlemonster samt kompetansesammensetningen i regionen for å avdekke muligheter knyttet til etablering av nye arbeidsplasser.

Supplerende kommentarer

Regionrådene både i Lofoten og Vesterålen har ved flere anledninger uttrykt krav om gjennomføring av en konsekvensanalyse i henhold til petroleumsloven for Nordland VI, Nordland VII og Troms II. Lofotrådet vil gjenta dette kravet.

Lofotrådet har ved flere anledninger også gjort det klart at dersom det skal legges opp til petroleumsaktivitet utenfor Lofoten og Vesterålen så bør statlige myndigheter sørge for at det gjennom krav og tilrettelegging fra myndighetene etableres ringvirkninger som kan ha betydelig effekt for regionene. Tilrettelegging av slik innsats bør bygge på en dialog med regionene, slik det angis i prosjektet LoVe 2025 og kan særlig handle om:

- Konkrete etableringer fra petroleumsnæringen i regionene
- Å bidra til å gjøre regionene mer robuste
- Å bedre rammebetingelsene for næringslivet i regionene
- Å styrke innovasjonsevnen i regionene
- Å bedre utnyttelsen av komparative fortrinn i regionene

Verdensarv

Værøy kommune legger stor vekt på å engasjere seg i spørsmålet om verdensarvstatus, men mener det er riktig å se denne prosessen i sammenheng med utfallet av Stortingets behandling av helhetlig forvaltningsplan for Lofoten – Barentshavet og avventer derfor regjeringens og Stortingets konklusjon. Værøy kommune ser det også som vesentlig å få gjennomført en konsekvensanalyse av en eventuell Verdensarvstatus.

Værøy kommune tar nå ikke stilling til ja eller nei til petroleumsaktivitet i regionene Lofoten og Vesterålen, men vil gi sine anbefalinger når konsekvenser og ringvirkninger er mer utførlig avklart. Værøy kommune viser også til at det er store variasjoner i synet på petroleumsaktivitet i regionen. Dette gjenspeiles bl.a. av vedtak i Røst kommune 27.05.10 og fra enkelte fiskeriorganisasjoner.

Beslutningen om hvorvidt det skal åpnes for petroleumsaktivitet utenfor Lofoten og Vesterålen vil ha store konsekvenser for folk i regionen og mulighet til å skape arbeidsplasser og vekst i årene som kommer. Vi trenger derfor å ta en beslutning på et så godt faktagrunnlag som mulig.

Værøy kommune krever at Regjeringen setter i gang konsekvensutredning etter petroleumslovens § 3-1 av Nordland VI, VII og Troms II etter at det er tatt stilling til forvaltningsplanen. En viktig begrunnelse for å konsekvensutrede etter § 3-1 er å finne i paragrafens ordlyd som er følgende:

”Før åpning av nye områder med sikte på tildeling av utvinningstillatelser, skal det finne sted en avveining mellom de ulike interesser som gjør seg gjeldende på det aktuelle området. Under denne avveiningen skal det foretas en vurdering av de nærings- og miljømessige virkninger av petroleumsvirksomheten og mulig fare for forurensninger, samt de økonomiske og sosiale virkninger som petroleumsvirksomheten kan ha. Spørsmålet om åpning av nye områder skal forelegges lokale myndigheter og sentrale interesseorganisasjoner som kan antas å ha særlig interesse i saken”

Det er derfor en klar forutsetning fra Værøy kommunes side at konsekvensanalysen skal inneholde samfunnsmessige vurderinger og innvirkning av petroleumsaktivitet på lokalsamfunn, herunder næringsliv og miljø og for befolkningen generelt.

Værøy kommune vil samtidig påpeke de klare mangler nåværende ringvirkningsanalyse inneholder, og anser denne som utilstrekkelig som beslutningsgrunnlag.

Med vennlig hilsen

Lisbeth Torstensen
Sekretær